

Покладення функцій відсутнього старости на інших осіб

Статус старости. Правові, організаційні, матеріальні та соціальні умови реалізації громадянами України права на службу в органах місцевого самоврядування, загальні засади діяльності посадових осіб місцевого самоврядування, їх правовий статус, порядок та правові гарантії перебування на службі в органах місцевого самоврядування визначає [Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування»](#). Відповідно до ч. 1 ст. 10 цього Закону прийняття на службу в органи місцевого самоврядування на посаду старости здійснюється шляхом затвердження відповідною радою. Згідно зі ст. 14 зазначеного Закону посаду старости віднесено до п'ятої категорії посад в органах місцевого самоврядування. Відповідно до ст. 3 цього ж Закону посади, на які особи обираються або затверджуються відповідною радою, є виборними. Отже, посада староста згідно згаданого Закону є виборною посадою в органах місцевого самоврядування.

Систему та гарантії місцевого самоврядування в Україні, засади організації та діяльності, правового статусу і відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування визначає [Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»](#). Процедура затвердження старости на посаду та його повноваження передбачені ст. 54-1 згаданого Закону.

Так, відповідно до ч. 1 ст. 54-1 цього Закону староста затверджується сільською, селищною, міською радою на строк її повноважень за пропозицією відповідного сільського, селищного, міського голови, що вноситься за результатами громадського обговорення (громадських слухань, зборів громадян, інших форм консультацій з громадськістю), проведеного у межах відповідного старостинського округу.

Кандидатура старости вноситься на громадське обговорення (громадські слухання, збори громадян, інші форми консультацій з громадськістю) сільським, селищним, міським головою та вважається погодженою з жителями відповідного старостинського округу, якщо в результаті громадського обговорення (громадських слухань, зборів громадян, інших форм консультацій з громадськістю) отримала таку підтримку у старостинському окрузі:

з кількістю жителів до 1500 - більше 20 відсотків голосів жителів від загальної кількості жителів відповідного старостинського округу, які є громадянами України і мають право голосу на виборах;

з кількістю жителів від 1500 до 10 тисяч - більше 17 відсотків голосів;

з кількістю жителів від 10 тисяч до 20 тисяч - більше 14 відсотків голосів;

з кількістю жителів від 20 тисяч до 30 тисяч - більше 10 відсотків голосів;

з кількістю жителів більше 30 тисяч - більше 7 відсотків голосів жителів від загальної кількості жителів відповідного старостинського округу, які є громадянами України і мають право голосу на виборах.

За результатами проведеного громадського обговорення (громадських слухань, зборів громадян, інших форм консультацій з громадськістю) кандидатури старости складається протокол, який має містити такі відомості:

- дата (період) і місце проведення громадського обговорення (громадських слухань, зборів громадян, інших форм консультацій з громадськістю);

- кількість жителів відповідного старостинського округу, які є громадянами України і мають право голосу на виборах;

- відомості про кандидатуру старости;

- кількість учасників громадського обговорення (громадських слухань, зборів громадян, інших форм консультацій з громадськістю), які підтримали відповідну кандидатуру, із зазначенням прізвища, власного імені (усіх власних імен) та по батькові (за наявності), числа, місяця і року народження, серії та номери паспорта громадянина України (тимчасового

посвідчення громадянина України - для осіб, недавно прийнятих до громадянства України), що засвідчується підписом таких учасників.

Кандидатура старости відповідного старостинського округу, не підтримана сільською, селищною, міською радою, не може бути повторно внесена для затвердження в цьому старостинському окрузі протягом поточного скликання відповідної сільської, селищної, міської ради.

Порядок проведення громадського обговорення (громадських слухань, зборів громадян, інших форм консультацій з громадськістю) кандидатури старости затверджується сільською, селищною, міською радою.

Відповідно до ч. 2 ст. 54-1 Закону староста працює на постійній основі в апараті відповідної ради та її виконавчого комітету, а в разі обрання членом цього виконавчого комітету - у виконавчому комітеті ради.

На старосту поширюються вимоги щодо обмеження сумісності його діяльності з іншою роботою (діяльністю), встановлені цим Законом для сільського, селищного, міського голови.

Сільський, селищний, міський голова **не може**:

- бути депутатом будь-якої ради;
- суміщати свою службову діяльність з іншою посадою, в тому числі на громадських засадах;
- займатися іншою оплачуваною (крім викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту) або підприємницькою діяльністю.

ч. 4 ст. 12 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»

Відповідно до ч. 3 ст. 54-1 Закону порядок організації роботи старости визначається цим Законом та іншими законами України, а також Положенням про старосту.

Відповідно до ч. 5 ст. 54-1 староста:

1) уповноважений сільською, селищною, міською радою, яка його затвердила, діяти в інтересах жителів відповідного старостинського округу у виконавчих органах сільської, селищної, міської ради;

2) бере участь у пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради та засіданнях її постійних комісій з правом дорадчого голосу. Бере участь у засіданнях виконавчого комітету сільської, селищної, міської ради;

3) має право на гарантований виступ на пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради, засіданнях її постійних комісій та виконавчого комітету з питань, що стосуються інтересів жителів відповідного старостинського округу;

4) сприяє жителям відповідного старостинського округу у підготовці документів, що подаються до органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади, а також у поданні відповідних документів до зазначених органів. За рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради надає адміністративні послуги та/або виконує окремі завдання адміністратора центру надання адміністративних послуг (у разі утворення такого центру);

5) бере участь в організації виконання рішень сільської, селищної, міської ради, її виконавчого комітету, розпоряджень сільського, селищного, міського голови на території відповідного старостинського округу та у здійсненні контролю за їх виконанням;

6) бере участь у підготовці пропозицій до проекту місцевого бюджету в частині фінансування програм, що реалізуються на території відповідного старостинського округу;

7) вносить пропозиції до виконавчого комітету сільської, селищної, міської ради з питань діяльності на території відповідного старостинського округу виконавчих органів сільської, селищної, міської ради, підприємств, установ, організацій комунальної власності та їх посадових осіб;

8) бере участь у підготовці проектів рішень сільської, селищної, міської ради, що стосуються майна територіальної громади, розташованого на території відповідного старостинського округу;

9) бере участь у здійсненні контролю за використанням об'єктів комунальної власності, розташованих на території відповідного старостинського округу;

10) бере участь у здійсненні контролю за станом благоустрою відповідного старостинського округу та інформує сільського, селищного, міського голову, виконавчі органи сільської, селищної, міської ради про результати такого контролю;

11) отримує від виконавчих органів сільської, селищної, міської ради, підприємств, установ, організацій комунальної власності та їх посадових осіб інформацію, документи і матеріали, необхідні для здійснення наданих йому повноважень;

12) сприяє утворенню та діяльності органів самоорганізації населення, організації та проведенню загальних зборів, громадських слухань та інших форм безпосередньої участі громадян у вирішенні питань місцевого значення у відповідному старостинському окрузі;

13) здійснює інші повноваження, визначені цим Законом та іншими законами України.

Відповідно до ч. 6 ст. 54-1 Закону при здійсненні наданих повноважень староста є відповідальним і підзвітним сільській, селищній, міській раді та підконтрольним сільському, селищному, міському голові. Староста не рідше 1 разу на рік, протягом першого кварталу року, наступного за звітним, а на вимогу не менш як 2/3 депутатів - у визначений сільською, селищною, міською радою термін, звітує про свою роботу перед такою радою, жителями старостинського округу. Заслуховування звіту старости перед жителями старостинського округу відбувається на відкритій зустрічі, у спосіб, що дає можливість жителям старостинського округу поставити запитання, висловити зауваження та внести пропозиції. Інформація про відповідну зустріч, а також письмовий звіт старости оприлюднюються на офіційному веб-сайті сільської, селищної, міської ради та розміщуються у приміщенні ради не пізніше ніж за 7 календарних днів до дня проведення відповідної зустрічі. Порядок звітування старости визначається Положенням про старосту.

Отже, посада старости передбачає складну процедуру погодження кандидатури та затвердження на посаду, чітко визначену систему його підконтрольності та підзвітності та перелік його основних повноважень визначений безпосередньо Законом.

Якщо староста відсутній. Водночас на старосту, які і на інших посадових осіб місцевого самоврядування згідно ч. 3 ст. 7 [Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування»](#) поширюється дія законодавства України про працю з урахуванням особливостей, передбачених цим Законом. Староста, як працівник органу місцевого самоврядування, має право на соціальні гарантії, передбачені законодавством про працю (відпустка, допомога за державним соціальним страхуванням тощо).

Що ж робити, якщо староста перебуває у відпустці, на лікарняному, у відрядженні чи з інших причин відсутній на роботі та не може протягом певного періоду часу здійснювати свої повноваження та виконувати посадові обов'язки?

Чинний Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» не передбачає механізму заміщення виборної посадової особи місцевого самоврядування іншою особою (як виборною посадовою особою, так і «звичайною» посадовою особою місцевого

самоврядування) чи механізму тимчасового покладення повноважень старости на інших працівників органу місцевого самоврядування.

Проте, тривала відсутність старости на роботі може негативно вплинути на рівень надання передбачених законодавством послуг жителям відповідного старостинського округу чи взагалі – позбавити жителів цього старостинського округу певного виду послуг через відсутність старости.

Яким же чином можливо виправити ситуацію та забезпечити отримання жителями старостинського округу необхідних послуг? Єдиним виходом з такої ситуації є покладення виконання **окремих функцій**, які здійснював відсутній староста, на інших посадових осіб місцевого самоврядування (*зверніть увагу – саме посадових осіб місцевого самоврядування, не службовців чи інших працівників органу місцевого самоврядування*). Варто зауважити, що **окремі функції старости не можна плутати з представницькими повноваженнями старости**, які визначені у ч. 5 ст. 54-1 [Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»](#), адже ними наділений саме староста, кандидатуру якого погоджено жителями відповідного старостинського округу та затверджено на посаду старости рішенням відповідної ради. Покласти на інших посадових осіб місцевого самоврядування можна, до прикладу, видання довідок жителям старостинського округу, за потреби встановивши такій особі графік виконання такого додаткового навантаження та вирішивши питання доплати за таку роботу у розпорядженні сільського, селищного, міського голови (у військових адміністраціях населених пунктів, начальники яких здійснюють згідно з ч. 2 ст. 10 [Закону України «Про правовий режим воєнного стану»](#) повноваження сільської, селищної, міської ради, її виконавчого комітету, сільського, селищного, міського голови – розпорядження начальника відповідної військової адміністрації).

Зауважте, що покладення окремих функцій старости на інших осіб можливе лише у разі його відсутності протягом незначного періоду часу (лікарняний, відпустка, відрядження тощо) як тимчасовий захід. У разі звільнення старости з посади варто одразу розпочинати пошук кандидатури нового старости та здійснити затвердження старости за процедурою, передбаченою законом – за пропозицією сільського, селищного, міського голови рішенням відповідної ради за результатами громадського обговорення (у військових адміністраціях населених пунктів, начальники яких здійснюють згідно з ч. 2 ст. 10 [Закону України «Про правовий режим воєнного стану»](#) повноваження сільської, селищної, міської ради, її виконавчого комітету, сільського, селищного, міського голови – розпорядження начальника відповідної військової адміністрації).

Посилання на НПА, що згадані у цьому роз'ясненні:

1. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 07.06.2001 № 2493-III. Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text>
2. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 № 280/97-ВР. Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-VIII. Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

(с) Ця публікація стала можливою завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст є відповідальністю Глобал Ком'юнітіз (Global Communities) і не обов'язково відображає точку зору USAID чи Уряду Сполучених Штатів.